

СПРАВА «МАЛЄЄВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF MALYEYEV v. UKRAINE)

(Заяви № 39488/15)

Стислий виклад рішення від 10 жовтня 2024 року

05 березня 2015 року заявника, який на той момент був практикуючим адвокатом, було затримано слідчим в межах розслідування корупційного правопорушення. У протоколі затримання зазначалося, що заявник був затриманий на двох підставах, передбачених частиною першою статті 208 Кримінального процесуального кодексу України, а саме, (I) під час вчинення злочину чи замаху на його вчинення; і (II) безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або поєднання очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин. Під час затримання було проведено особистий обшук заявника та у нього було вилучено певні речі. Того ж дня заявника звільнили без пред'явлення обвинувачень. У березні 2015 року апеляційний суд залишив ухвалу Дніпровського районного суду міста Києва про задоволення клопотання слідчого щодо арешту речей, вилучених під час особистого обшуку заявника, без змін, встановивши, що арешт зазначених речей був законним та обґрунтованим. Під час розслідування заявник подавав декілька клопотань, вимагаючи визнання арешту вилучених речей недійсним як неправомірного. У заявах він не вказував, які саме документи були у нього вилучені. Національні суди відмовляли у задоволенні цих заяв, встановивши, що заявник не обґрунтував їх. У жовтні 2016 року прокурор Київської місцевої прокуратури № 9 закриття провадження щодо заявника у зв'язку з відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення та постановив повернути вилучені речі заявнику. У травні 2017 року Київська місцева прокуратура № 4 повернула заявнику вилучені речі. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на те, що його затримання 05 березня 2015 року було здійснено з порушенням процесуального законодавства, оскільки в протоколі затримання не було зазначено жодних відповідних підстав; за статтею 8 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на вилучення та арешт речей, пов'язаних з його професійною діяльністю, а також неповернення їх органами державної влади після закриття кримінального провадження. Розглянувши скарги заявника, Європейський суд зазначив, що протокол затримання містив лише посилання на дві підстави, однак ці підстави, розглядаючи їх разом, вбачаються такими, які створюють двозначність, тоді як ні протокол затримання, ні будь-які інші документи не містили конкретної інформації або не посилалися на будь-які конкретні обставини, щоб пояснити, чи вчиняв заявник злочин в момент його затримання або були очевидні ознаки, які чітко вказували на те, що він щойно вчинив злочин. Європейський суд дійшов висновку, що затримання заявника 05 березня 2015 року на підставі рішення слідчого було несумісним з

вимогами пункту 1 статті 5 Конвенції та констатував порушення цього положення Конвенції. Стосовно інших скарг заявника Європейський суд зауважує, що заявник виклав свої скарги в загальних формулюваннях і не вказав, які саме документи стосовно його професійної діяльності були у нього вилучені, а також не надав деталей у зв'язку з цим під час провадження на національному рівні. Крім того, заявник не повідомив Європейський суд, що решту вилучених речей йому повернули у 2017 році. Також Європейський суд зазначив, що заявник не зміг довести, що він намагався вимагати компенсацію за стверджену затримку у поверненні органами державної влади вилучених речей. Вбачається, що заявник ніколи не порушував зазначене питання у національних судах. У контексті зазначеного Європейський суд, відповідно до пунктів 1 і 4 статті 35 Конвенції, відхилив скарги заявника за статтею 8 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції як явно необґрунтовані, а також у зв'язку з невичерпанням доступних заявнику національних засобів юридичного захисту.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує прийнятною скаргу за пунктом 1 статті 5 Конвенції щодо законності затримання заявника 05 березня 2015 року, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
2. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції;
3. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 1800 євро, зазначену у таблиці в додатку; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.
4. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.